

‘De politiek ingaan is een beetje mezelf verliezen’

Fatima Bhutto

Als erfgename van de Bhutto-dynastie, heeft Fatima Bhutto de tragische en bloedige geschiedenis van haar familie beschreven in een aangrijpend boek: ‘Le chant du sabre et du sang’. Ze spreekt in een exclusief gesprek met ACADEMY® Magazine over haar land en zijn geschiedenis.

Speakers Academy: Rainer Werner Fassbinder heeft gezegd: ‘Men moet op z’n minst proberen te beschrijven wat men niet kan veranderen’. Is dat het onderwerp van uw boek?

Fatima Bhutto: “Inderdaad. Wat je niet kunt wijzigen, kun je wel - als een getuige - opslaan, archiveren en opschrijven. Ik ben begonnen met schrijven, omdat ik constateerde dat mijn omgeving niet op een juiste manier werd beoordeeld. Pakistan wordt beschouwd als bekend. Iedereen denkt het land te kennen en te begrijpen. Niettemin is bij vrijwel iedereen een negatief beeld ontstaan. De media beschrijven niet de complexiteit van mijn land en geven daardoor de werkelijkheid niet goed weer. Ik wil graag een volledig en objectief beeld van Pakistan geven, zodat mijn volk zijn geschiedenis niet hoeft te vergeten.”

S.A.: De Senaat heeft op 15 april 2010 unaniem de constitutionele hervorming goedgekeurd, waardoor president Asif Ali Zardari de bevoegdheid terugkrijgt het parlement te ontmantelen en de premier af te zetten. Tegelijkertijd zorgt de hervorming voor het herstel van het parlementaire stelsel.

F.B.: “Het is een cosmetische hervorming om de media en het volk te overbluffen, bijvoorbeeld door te wijzen op de nieuwe verdeling van de bevoegdheden van de president. Vergeten wordt intussen dat de president ook het recht heeft ieder lid van zijn partij af te zetten, onder wie de minister-president. In de praktijk zorgen de hervormingen helemaal niet voor veranderingen.

We hebben een door het volk gekozen regering nodig. Al twintig jaar worden de regeringen negatief beïnvloed door vreemde mogendheden. De Verenigde Staten hebben de dictaturen in Pakistan altijd ondersteund om daarmee hun eigen belangen veilig te stellen. In de jaren zestig gebeurde dat om de opkomst van het communisme in de regio af te remmen en twintig jaar later, tijdens de oorlog tussen Rusland en Afghanistan, om steun aan vijandige landen te voorkomen. In 2001 werd die vijand Al-Qaida. De ligging van Pakistan in Azië is vanuit geostrategisch oogpunt belangrijk. Het land is vaak een essentiële, maar ongelijkwaardige partner. Natuurlijk is het in ons voordeel het terrorisme te bestrijden. Dit fenomeen bestaat echter al enige tijd, dus waarom ‘helpt’ men ons pas sinds de gebeurtenissen van september 2001?”

‘Ik doe niet aan politiek’

S.A.: Uw tante, Benazir Bhutto heeft de Verenigde Staten openlijk bekritiseerd. Was zij dan toch vanaf het begin van haar ambtstermijn pro-Amerikaans?

F.B.: “Mijn tante heeft inderdaad de rol die de VS in ons land speelt begrepen. Zoals u weet zijn er drie machten in ons land: ‘Allah, Army en America’. Zij begreep heel goed dat zij de VS nodig had. Zij was bereid compromissen te sluiten. Dat was haar fout. Uiteindelijk heeft ze niet genoeg manoeuvreerruimte gekregen om te kunnen regeren. Haar eerste regering heeft niet één wet aangenomen. Haar tweede kabinet ging ten onder aan corruptie en geweld. Veel

later werd duidelijk dat zij daarvan de oorzaak was. Corruptie belemmert de ontwikkeling van ons land. Dat was dan ook het voornaamste probleem. In mijn boek schrijf ik dat het niet gelukt is een aantal nuttige doelen te bereiken. Dat komt niet door een gebrek aan mensen en intellectuelen, maar door het ontbreken van politieke wil. Neem bijvoorbeeld de lepra-epidemie die het land heeft getroffen. Wij hebben de capaciteit en de kennis om vaccins te maken, maar kunnen die simpelweg niet koud bewaren. Een ander frappant voorbeeld is het feit dat we wel kernenergie hebben, maar dat een groot deel van de bevolking onvoldoende toegang heeft tot elektriciteit. Dat zijn de effecten van corruptie.”

S.A.: In uw boek beschrijft u het moment dat u hoort van de dood van uw vader. Weet u waarom hij is vermoord?

F.B.: “Hij is omgebracht om de manier waarop hij zijn functie als afgevaardigde uitoefende. Hij was tegen corruptie en liet zich in die zin uit. In deze periode werd president Zardari ‘Meneer 10%’ en vervolgens ‘Meneer 50%’ genoemd, naar de commissie die hij bedong bij alle in opdracht uitgevoerde transacties. Mijn vader streed openlijk tegen die corruptie en het geweld dat het tweede kabinet van Benazir Bhutto uitoefende. Hij was lid van de Bhutto-dynastie, sprak vrijuit en gaf Pakistan in feite een optie voor verandering. De mensen luisterden naar hem en hielden van hem. Hij was de anti-Benazir. De vraag is wel wie in haar plaats voldoende staatur zou hebben gehad om het land te leiden. Waarschijnlijk heeft een deel van mijn vader het gevaar niet willen zien. Als kind vroeg ik

hem - denkend aan de aanslagen op mijn opa, Zulfikar Bhutto, en mijn oom - wat er met hem zou gebeuren. Hij antwoordde: 'Er heeft al veel bloed gevloeid in onze familie'. Tegelijkertijd denk ik dat hij zich bewust was van het dreigende gevaar.

Hij had de keus tussen zich terugtrekken en praten. Hij wilde zich vrij kunnen uitdrukken. Hij kende de risico's die hij zou tegenkomen en was bereid te nemen. Mijn vader wilde niet in stilte afwachten."

S.A.: *Op dit moment woont u in Karachi, Pakistan, en ook u kiest ervoor geen blad voor de mond te nemen. Bent u niet bang voor represailles?*

F.B.: "Ik doe niet aan politiek en ook voor mij is stilzwijgen geen optie. Het zou de regering, die bezig is met overleven, goed uitkomen, maar daar heb ik geen boodschap aan. Ook ik ben me bewust van de risico's, maar ik ben niet bang. De Angst heeft om te kunnen toeslaan twee voorvechters nodig: De beul en het slachtoffer. Ik ben niet van plan het slachtoffer te worden.

De risico's zijn er. Vluchten en in het buitenland wonen is geen oplossing. Pakistan is mijn thuis en dat wil ik niet verlaten. Ik wil meehelpen aan het verbeteren van de situatie. Iedere burger moet daarin een rol spelen. Zelf wil ik een proefschrift schrijven en gebruik maken van mijn recht op vrije meningsuiting."

S.A.: *U maakt deel uit van de Bhutto-dynastie en bent heel actief voor uw land. Wilt u niet de politiek in?*

F.B.: "Persoonlijk heb ik er altijd van gedroomd schrijver/journalist te worden. Mijn helden zijn de Amerikaanse journalist Seymour Hersh en de Pakistaanse historicus en schrijver Tarek Ali, die beiden in absolute vrijheid zeggen wat ze willen. Voor mij betekent de politiek ingaan een beetje mezelf verliezen. Bovendien heb ik altijd de indruk dat je als politicus in de ongezonde situatie terecht kunt komen dat je de tegenpartij moet helpen om aan stemmen te komen. Enfin, ik geloof niet dat een dynastie-systeem een succes kan zijn. Het heeft al

veel ellende veroorzaakt voor mijn familie en voor Pakistan. Een dynastie is absoluut destructief voor een land, omdat die eenzijdig is en absoluut niet creatief, kortom: het tegenovergestelde van democratie.

In mijn boek wijs ik op het omkeren van de geschiedenis. Tijdens zijn eerste toespraak als machthebber heeft mijn grootvader zijn gevecht tegen het nepotisme onderstreept, maar uiteindelijk is het bevoordelen van bloedverwanten door iemand met dezelfde naam wel mogelijk geworden in Pakistan. Ter illustratie: tegenwoordig hebben we een president wiens enige kwalificatie het feit is dat hij de weduwnaar is van Benazir Bhutto. Zardari is niet gekozen door het volk. In het verleden heeft hij zes jaar gevangen gezeten wegens corruptie en moord. De ironie van vandaag is dat een crimineel, die geen enkele visie heeft over waar het met zijn land naartoe moet gaan, de baas is en alles doet dat mijn opa eeft veroordeeld."

S.A.: *Met dit boek vervult u de laatste belofte aan uw vader. Klaarblijkelijk houdt u zich wel aan uw afspraken. Wat belooft u het Pakistaanse volk?*

F.B.: "Als jonge Pakistaanse, leg ik vast dat ik mijn land nooit zal verlaten. Alle ingrediënten zijn er om ons land te kunnen opbouwen en een positieve kracht te laten ontstaan, zoals die er vroeger ook was. Er is vooruitgang, ook al staat die nog in de kinderschoenen en er zijn al ideeën. Al in de jaren 70 was verkrachting volgens onze grondwet een misdad. In 1986 was dat pas in Groot-Brittannië het geval. Pakistan was tegen de oorlog in Vietnam. Dat was heel moedig, omdat dit tegen de gangbare opvatting inging. Die dingen moeten wij in onze herinnering bewaren, zodat we op die manier kunnen doorgaan."

De Pakistaanse dichteres en journaliste Fatima Bhutto is de kleindochter van Zulfikar Ali Bhutto, de in 1979 geëxecuteerde voormalige premier en president van Pakistan, de nicht van de in 1985 omgebrachte Shahnawaz Bhutto en de dochter van de in 1996 vermoorde Mir Murtaza Bhutto. Ze is bovendien de nicht van Benazir Bhutto, die in 2007 het slachtoffer werd van een aanslag.

Fatima Bhutto, geboren in Afghanistan, studeerde politieke wetenschappen aan de Columbia Universiteit in New York en aan de School voor Oosterse en Afrikaanse studies in Londen. Ze heeft drie boeken geschreven. Haar laatste boek, 'Le chant du sabre et du sang' ('Songs of blood and sword'), vertelt het verhaal van de Bhutto-dynastie, dat vrijwel parallel loopt aan dat van Pakistan. Bhutto schrijft als journaliste voor Jang, een Pakistaanse krant, en The Guardian. Ze woont en werkt in Karachi, Pakistan.

fatimabhutto@speakersacademy.eu